

Posudek diplomové práce Bc. Kateřiny Jagošové

Sémantické preference a prozódie adjektiva *eri* a jeho odvozenin ve finštině

Kateřina Jagošová se ve své diplomové práci rozhodla pomocí analýzy kolokací detailně prozkoumat sémantický rozdíl finských adjektiv *erikoinen* a *erityinen*. Definice (nejen) těchto slov ve finských výkladových slovnících mívají někdy podobu nevhodné definice kruhem, která může v uživatelských slovnících, zejména pokud se finštinu učí jako druhý jazyk, vyvolat nejistotu až zmatek. Kolokační analýza se pro tento účel jeví jako vhodný nástroj na zjištění shod i rozdílů v kontextu použití slov.

Práce je rozčleněna do dvou hlavních částí a celkem deseti kapitol. V úvodní kapitole diplomantka představuje důvody i inspirační zdroje volby tématu a nastoluje výzkumné otázky. První část práce (kapitoly 2. – 5.) se věnuje teoretickému rámci, definování používaných pojmů a shrnutí zvláště dosavadního finského a českého výzkumu v této oblasti, tj. synonymie, kolokací a sémantické preference a prozódie.

Z teoretického rámce posléze vychází vlastní analýza zkoumaných adjektiv, pro niž K. Jagošová jako materiál zvolila webový korpus Araneum Finnicum Minus obsahující více než 119 milionů slov. To sice přineslo výhodu v podobě značného množství materiálu, ovšem vzhledem k nedostatečné lemmatizaci kladlo při analýze značné nároky na porozumění kontextu. Jistým korektivem pro autorku bylo i srovnání s daty z finského subkorpusu paralelního korpusu InterCorp v14. Diplomantka vycházela také z již zmíněných slovníkových hesel zkoumaných adjektiv v *Nykysuomen sanakirja* a *Kielitoimiston sanakirja*, která podrobila jisté kritice. K tomu jen drobná otázka: proč z tab. 2 (s. 34) vypadlo adjektivum *erilainen*?

Kapitola 7 je věnována kolokační analýze nejbližšího pravého i levého kontextu obou zkoumaných adjektiv, přičemž české překlady kolokátů je třeba dohledat v přílohách 1-4. V této i v následující kapitole věnované sémantické prozódii, dokladuje diplomantka svá zjištění desítkami příkladových vět i s jejich překlady do češtiny. V nich prokazuje, že si bezpečně poradí s překladem textů z nejrůznějších oborů i žánrů, a jakkoli by bylo možní o vhodnosti některých překladatelských řešení vést diskusi, domnívám se, že jistá doslovnost je pro účel této práce vhodná. Jistým lapsem je snad jen překlad výrazu *ulkomaankielet* v příkladu 62, což jsou jazyky cizí, nikoli světové. Srovnání sémantických prozodií v kap. 8 na základě náhodného vzorku 300 konkordancí ukázalo jen poměrně malé rozdíly mezi zkoumanými adjektivy.

Velmi pozitivně hodnotím to, že K. Jagošová na základě své analýzy vytvořila vlastní, upravenou verzi slovníkových hesel pro adjektiva *erikoinen* a *erityinen*; srovnání se stávajícími hesly ve výše zmíněných finských výkladových slovnících je možné provést na základě příloh 5 a 6.

Práce je napsaná velmi jasně a přehledně. Přestože se autorka na několika místech nevyvarovala drobných interpunkčních i jiných nepřesností, lze její jazykovou úroveň považovat za vysokou. Oceňuji také vypracování finskojazyčného abstraktu a resumé (*yhteenveto*).

Diplomovou práci Kateřiny Jagošové celkově hodnotím jako velmi zdařilou. Domnívám se, že splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji tedy k obhajobě. Navrhuji ji hodnotit známkou „výborně“.

V Praze, 15. 6. 2022

Mgr. Lenka Fárová, Ph.D.

vedoucí práce